

KLAGANDE

Staffanstorps kommun

MOTPART

David Wittlock, 19740624-3613

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 17 juni 2025 i mål nr 4786-24 och 5429-25, se bilaga A

SAKEN

Laglighetsprövning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer Staffanstorps kommuns två beslut.

YRKANDEN M.M.

Staffanstorps kommun yrkar att förvaltningsrättens dom ska upphävas och anför att de överklagade besluten inte strider mot lag.

David Wittlock anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 12 maj 2026 i mål 2559-25 kommit fram till att en laglighetsprövning enligt 13 kap. 8 § första stycket

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

kommunallagen (2017:725) av ett beslut av kommunfullmäktige att godkänna en av kommunstyrelsen överlämnad årsredovisning är begränsad till att avse formkraven för beslutet som sådant, dvs. en kontroll av att beslutet har kommit till på ett lagligt sätt (punkten 16).

Den av David Wittlock åberopade omständigheten att pensionsskulden har redovisats på ett felaktigt sätt hänför sig inte till formkraven för de överklagade besluten. Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommuns beslut att godkänna årsredovisning för år 2023 och 2024 var alltså inte olagliga utifrån den omständigheten och borde därmed inte ha upphävts av förvaltningsrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-01).

I avgörandet har deltagit kammarrättsrådet Katarina Dunnington (ordförande), kammarrättsrådet Linda Widenström (referent) och adjungerade rådet Therese Solin.

Föredragande har varit kammarrättsfiskalen Jakob Martna.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ**
Avdelning 1

DOM
2025-06-17
Meddelad i Malmö

Mål nr
4786-24
5429-25

KLAGANDE
David Wittlock

MOTPART
Staffanstorps kommun

ÖVERKLAGADE BESLUT

I. Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommuns beslut den 15 april 2024, § 26
II. Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommuns beslut den 14 april 2025, § 30

SAKEN
Laglighetsprövning enligt kommunallagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommuns beslut den 15 april 2024 att godkänna överlämnad årsredovisning/
sammanställd årsredovisning för år 2023 för Staffanstorps kommunkoncern.

Förvaltningsrätten upphäver Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommuns beslut den 14 april 2025 att godkänna överlämnad årsredovisning/
sammanställd årsredovisning för år 2024 för Staffanstorps kommunkoncern.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommun beslutade den 15 april 2024,

§ 26,

att av årets resultat avsätta 7,3 mnkr till resultatutjämningsreserven, samt

att med godkännande lägga årsredovisning/sammanställd årsredovisning för år 2023 för Staffanstorps kommunkoncern till handlingarna.

att bevilja kommunstyrelsen och övriga nämnder, liksom enskilda ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen och övriga nämnder ansvarsfrihet för 2023 års förvaltning och verksamhet.

Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommun beslutade den 14 april 2025,

§ 30,

att nyttja 18,6 mnkr ur resultatutjämningsreserven till följd av hög kostnadsutveckling, samt

att med godkännande lägga årsredovisning/sammanställd årsredovisning för år 2024 för Staffanstorps kommunkoncern till handlingarna samt,

att bevilja kommunstyrelsen och övriga nämnder liksom enskilda ledamöter och ersättare i dessa ansvarsfrihet för 2024 års förvaltning och verksamhet.

YRKANDE M.M.

David Wittlock yrkar att beslutet att godkänna årsredovisning för år 2023 upphävs så att kommunfullmäktige måste ta upp ärendet på nytt med en korrigerad årsredovisning där pensionsskulden redovisas enligt lag samt att beslutet att godkänna årsredovisning för år 2024 upphävs. Han anför bl.a.följande.

Staffanstorps kommun har i flera år valt att redovisa pensioner enligt fullfonderingsmodellen i sin officiella årsredovisning, vilket sker i strid mot 5 kap. 4 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR. Det hade varit korrekt enligt gällande lag att den officiella årsredovisningen

följde den så kallade blandmodellen genomgående (inklusive soliditetsberäkning etc.) och att den så kallade fullfonderingsmodellen presenterades som extra information i stället.

Revisionen har lämnat två revisionsberättelser för respektive år; en som tillstyrker godkännande av årsredovisningen och en som inte tillstyrker godkännande. Båda revisionsberättelserna konstaterar entydigt att redovisningen sker i strid mot LKBR.

Staffanstorps kommun anser att överklagandena ska avslås och anför följande.

Det hör till kommunfullmäktiges obligatoriska uppgifter att godkänna årsredovisningen. Kommunfullmäktiges beslut att godkänna årsredovisningen är inte förenat med några rättsverkningar, och innefattar inte några beslut om den ekonomiska förvaltningen. Beslut om godkännande av årsredovisningen har i stället endast den betydelsen att det markerar att fullmäktiges behandling av denna är avslutad.

Blandmodellen innebär att endast de pensionsförmåner som har tjänats in efter 1998 ska skuldföras i balansräkningen, medan pensionsförmåner som är intjänade 1998 eller tidigare ska räknas som en ansvarsförbindelse som inte tas upp som en skuld eller avsättning, utan i stället ska redovisas som en kostnad i resultaträkningen när dessa betalas ut. Fullfonderingsmodellen innebär att hela den framtida pensionsskulden redovisas som en avsättning i balansräkningen och detta inkluderar även pensionsförmånerna intjänade 1998 och tidigare. Som framgår av prop. 2017/18:149, se sid 64 f, förändras inte den faktiska pensionsskuldens storlek eller pensionsutbetalningarna av hur denna skuld redovisas, och det grundläggande kravet på god ekonomisk hushållning i kommunallagen gäller oavsett modell för redovisningen.

Klagandens påstående att årsredovisningarna strider mot 5 kap 4 § LKBR eftersom blandmodellen inte använts för redovisning av kommunens pensions-skuld är oriktigt. I stället framgår uttryckligen av de godkända årsredovisningarna för 2023 och 2024 att blandmodellen använts för redovisning av pensions-skulden, liksom då också fullfonderingsmodellen.

Av p 2.3.3 i respektive årsredovisning framgår att de finansiella rapporterna har upprättats enligt blandmodellen för att uppfylla kravet enligt LKBR, och där hänvisas till not 20 där sådan redovisning återfinns. Under p 3.1 ”Resultaträkning” i respektive årsredovisning har resultatet redovisats i två olika kolumner enligt såväl blandmodellen som fullfonderingsmodellen, och under p 3.2 ”Balansräkning” har resultatet redovisats i två olika kolumner enligt såväl blandmodellen som fullfonderingsmodellen.

Utformningen av resultaträkning och balansräkning i 5 kap. 4 § och 6 kap. 4 § LKBR är därför uppfyllda genom att årsredovisningarnas finansiella delar har ställts upp enligt blandmodellen, liksom då också enligt fullfonderingsmodellen, och årsredovisningarna ger en helt rättvisande bild av kommunkoncernens räkenskaper utan avkall på någon obligatorisk information.

Understrykas ska att det saknas förbud mot att i en kommuns årsredovisning redovisas dess pensionsskuld enligt såväl blandmodellen som fullfonderingsmodellen, i följd varav överklagandena ska ogillas redan på denna grund. Även om besluten skulle anses vara olagliga i sig ska överklagandena ändå avslås med hänvisning till att felet objektivt sett saknat betydelse för ärendets utgång.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Förvaltningsrätten har att pröva överklagandena i den ordning som anges i 13 kap. kommunallagen (2017:725). Detta innebär dels att endast de överklagade beslutens laglighet och inte dess lämplighet kan prövas, dels att prövningen endast omfattar om besluten ska upphävas eller inte. I kapitlets 8 § anges på vilka grunder ett kommunalt beslut kan upphävas.

Enligt 13 kap. 8 § kommunallagen ska ett kommunalt beslut upphävas om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Av 5 kap. 4 § LKBR framgår att utbetalningar av pensionsförmåner som intjänats före 1998 ska redovisas som kostnader i resultaträkningen.

I förarbetena anges bl.a. följande. 5 kap. 4 § LKBR motsvarar regleringen i 5 kap. 4 § lagen (1997:614) om kommunal redovisning (KRL). Redovisningen av kommunernas och landstingens pensionsskuld sker i dag enligt blandmodellen. Det innebär att det bara är pensionsförpliktelser intjänade efter 1998 som redovisas som avsättning i balansräkningen. Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas i stället som en ansvarsförbindelse. Blandmodellen är lagstadgad och unik för den kommunala sektorn. Den sågs vid sitt införande som en övergångslösning och den leder på sikt till en övergång till fullfonderingsmodellen. Fullfonderingsmodellen innebär att samtliga pensionsförpliktelser redovisas som avsättning i balansräkningen oavsett när pensionsförmånerna har intjänats (prop. 2017/18:149 s. 63 och 128).

Blandmodellen infördes vid tillkomsten av KRL. Dessförinnan var redovisningen av de kommunala pensionerna oreglerad. I och med införandet av LKBR diskuterades i förarbetena valet mellan de olika modellerna för pensionsredovisning; dels den för kommuner lagstadgade blandmodellen, dels fullfonderingsmodellen som används inom det privata näringslivet. Regeringen fann att det fanns ett behov av en mer djupgående analys (se prop. 2017/18:149 s. 63 ff).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar att gällande bestämmelser i 5 kap. 4 § LKBR anger att den s.k. blandmodellen ska användas. De diskussioner och utredningar som redovisas ovan medför inte annat än att gällande bestämmelse ska tillämpas.

Av Staffanstorps kommuns årsredovisningar för 2023 och 2024 framgår att pensionsåtaganden har bokförts enligt fullfonderingsmodellen. I årsredovisningen för 2023 konstaterar kommunen under noterna i redovisningen att detta strider mot 5 kap. 4 § och 6 kap. 4 § LKBR. Som anledning till användningen av fullfonderingsmodellen anges i båda årsredovisningarna att det ger mer rättvisande räkenskaper. Det finns även två revisionsberättelser för vardera året daterade samma dag och undertecknade av tre respektive två olika revisorer. I revisionsberättelserna konstateras att kommunens räkenskaper inte är rättvisande eftersom de grundar sig på att kommunen redovisar pensionsskulden enligt fullfonderingsmodellen och inte följer 5 kap. 4 § LKBR. Den ena revisionsberättelsen tillstyrker inte att fullmäktige godkänner årsredovisningen medan den andra tillstyrker godkännande av årsredovisningen. Med hänsyn till det sagda anser förvaltningsrätten att det är visat att årsredovisningarna med

avseende på hur pensionsåtaganden redovisas inte är upprättade enligt bestämmelsen i 5 kap. 4 § LKBR. Den omständighet att det i resultat- och balansräkningarna även redogjorts för blandmodellen ändrar inte denna bedömning. Andra att-satsen i de båda överklagade besluten strider således mot lag.

I 13 kap. 9 § kommunallagen anges att om ett fel har saknat betydelse för ärendets utgång, behöver beslutet inte upphävas. Detsamma gäller om beslutet har förlorat sin betydelse till följd av senare inträffade förhållanden. Kommunen har åberopat att felet har saknat betydelse för kommunfullmäktiges beslut och besluten inte ska upphävas med stöd av 13 kap. 9 § kommunallagen. Som skäl för det har kommunen anfört att en stor majoritet av ledamöterna i i kommunfullmäktige röstat för att fullmäktige ska besluta att godkänna de av kommunstyrelsen överlämnade årsredovisningarna. Kommunfullmäktiges beslut har således fattats i fullt medvetande om såväl revisorernas påtalanden som utformningen av och innehållet i årsredovisningarna.

Fel som har saknat betydelse i 13 kap. 9 § kommunallagen avser t.ex. mindre allvarliga handläggningsfel (se bl.a. prop. 1990/91:117 s. 225 f). Att majoriteten i kommunfullmäktige röstat på visst sätt, såsom kommunen uppgett, medför enligt förvaltningsrätten inte att besluten inte ska upphävas enligt 13 kap. 8 § 4 kommunallagen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, för Staffanstorps kommun, se bilaga (FR-03), för kommunmedlem i Staffanstorps kommun, se kungörelse.

Peter Kristiansson

Föredragande i målen har varit Kristina Franzén.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar

KR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga det till Högsta förvaltningsdomstolen. Överklagandet ska skickas till kammarrätten. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen senast den dag tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller

att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller kammarrättens beslut. Det är därför viktigt att du i överklagandet tar med allt som du vill föra fram.

Så här gör du

1. Skriv kammarrättens namn, målnummer och beslutsdatum.
2. Förklara vilken ändring du vill ha och varför du tycker att beslutet ska ändras.
3. Förklara varför du anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövnings-tillstånd ovan).
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Bifoga de skriftliga bevis du hänvisar till om de inte redan finns i målet.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om hur domstolen kan nå dig: e-postadresser, postadresser, och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till kammarrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Kammarrätten kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet, och då står kammarrättens beslut fast.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar kammarrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta förvaltningsdomstolen.

Har du tidigare fått handlingar med förenklad delgivning kan även Högsta förvaltningsdomstolen skicka handlingar på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med kammarrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.